

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งถือว่าเป็นพระราชบัญญัติเพื่อการปฏิรูปการศึกษาสู่การศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานและคุณภาพเพื่อลูกหลานไทย โดยก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพไปยังคนไทยทุกหมู่เหล่าได้อย่างแท้จริง (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2547) ยังก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยการปฏิรูป 6 เรื่องที่สำคัญคือ

1. การปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระของหลักสูตรทั้งในระดับสากล ประเทศ และชุมชน
2. การกำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐาน ได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม อีกรังมีคุณค่าต่อสังคมประเทศชาติ
3. การปฏิรูประบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งด้านการผลิต การพัฒนาและการส่งเสริมความก้าวหน้า การบริหารบุคคลตามระบบคุณธรรม อันนำไปสู่การเปลี่ยนการสอนให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการปฏิสังขรณ์การบริหารโดยยึดฐานโรงเรียน
4. การปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีสำหรับการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย การทำนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมไทย โดยคาดหวังว่าสื่อและเทคโนโลยี จะเป็นครูผู้ช่วยสอนคนใหม่ในการกระตุ้นและตอบสนองการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งระดับบุคคล องค์กร และสังคมส่วนรวม
5. การปฏิรูปการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามทิศทางการประกาศการจัดการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาเพื่อทุกคน

6. การปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน โดยยึดสถานศึกษาเป็นสำคัญตามหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่หลากหลาย ภายใต้เอกภาพด้วยนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

โดยสรุปการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 6 เรื่องนั้นมีเป้าหมายร่วมกันคือ การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยการจัดการศึกษาที่ชี้คุณภาพโดยการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและกระจายโอกาสการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพไปยังคนไทยทุกหมู่เหล่า

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2547) ได้กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า โดยทั่วไปกิจการใดก็ตามที่เป็นกิจการเกี่ยวกับการผลิตหรือการให้บริการจะต้องมีมาตรฐานที่กำหนดและจะต้องมีการประเมินว่าทำแล้วได้คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานจะพัฒนาสู่มาตรฐานได้อย่างไร ถ้าได้มาตรฐานแล้วจะทำอย่างไรให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่สูงยิ่งขึ้น ในการศึกษาก็เช่นเดียวกัน เมื่อจัดการศึกษาแล้ว เราก็ต้องการศึกษาว่า เราจัดการศึกษาได้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่ ถ้าเราต้องการให้การศึกษาเป็นปัจจัยของการพัฒนาทั้งปวงแล้ว เรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานับว่าเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาจะช่วยให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นหลักประกันเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาและคุณภาพการศึกษา อีกทั้งระบบประกันคุณภาพภายนอกจะเป็นการระดมพลังจากภายนอกมาช่วยพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นในการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 ถึง 51 ว่าด้วยมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบประกันคุณภาพภายในประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพ การตรวจติดตามคุณภาพ และการประเมินคุณภาพภายใน ส่วนระบบการประกันคุณภาพภายนอกคือการประเมินคุณภาพภายนอก ตามเจตนารมณ์ของหมวด 6 การที่ต้องมีการประกันคุณภาพภายนอกเป็นการสอบทาน คือการเข้าไปประเมิน ตรวจสอบเพื่อยืนยันผลการประเมินคุณภาพ ทำให้ผลการประเมินน่าเชื่อถือ นอกจากนี้การประเมินคุณภาพภายนอกมาช่วยพัฒนามาตรฐานการศึกษา และใช้เป็นกระบวนการรับรองคุณภาพ และได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่พัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก ทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา และให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี เพื่อผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากการบริหาร

การศึกษาที่ได้มาตรฐาน ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองและสาธารณชน เชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษามีความเข้มแข็งมีการบริหารได้มาตรฐาน โดยในรอบแรกของการประเมินคุณภาพภายนอก คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานขั้นต่ำ 14 มาตรฐาน (53 ตัวบ่งชี้) ประกอบด้วยมาตรฐานด้านผู้เรียน 7 มาตรฐาน มาตรฐานด้านครู 2 มาตรฐาน มาตรฐานด้านผู้บริหาร 5 มาตรฐาน

มาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ส่วนคุณภาพการศึกษาหมายถึงการทำให้สังคมมั่นใจในคุณภาพของผลผลิตซึ่งคือนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ อ้างถึงใน ปิยะธิดา ทองอร่าม, 2545) นอกจากนี้การที่โรงเรียนมีคุณภาพดียังต้องมาจากคุณภาพของกระบวนการ และคุณภาพของบุคลากรอีกด้วย ปัจจุบันคุณภาพของสถานศึกษาสามารถวัดได้จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก โดยที่ผลการประเมินนี้แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร

ดังนั้นคุณภาพของโรงเรียนจะเกิดจากการทำงานร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน โดยมีบุคลากรภายนอกให้การสนับสนุน ในการสร้างและพัฒนาคุณภาพตนเองให้มีความพร้อมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน (สงบ ประเสริฐพันธุ์ อ้างถึงใน ปิยะธิดา ทองอร่าม, 2545) โรงเรียนจึงต้องมีระบบประเมินคุณภาพภายในเพื่อตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานที่กำหนดขึ้นด้วยตนเอง

ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (ประเมิน รร. ตกมาตรฐาน 2หมื่นโรง, 2549) เปิดเผยถึงผลสรุปการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาในทุกสังกัด ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบแรก พ.ศ. 2544-2548 จำนวน 30,010 โรง ทำต่อจากเดิมที่สำรวจไปแล้ว 17,000 โรงทั่วประเทศพบว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานปรากฏอีก 10,000 กว่าโรง รวมกับของเก่าที่เข้าขั้นวิกฤติ 10,000 โรง รวมเป็นขณะนี้โรงเรียนที่คุณภาพต่ำกว่าที่ทาง สมศ.ตั้งไว้ถึง 20,000 โรง คิดเป็น 2 ใน 3 ของโรงเรียนทั่วประเทศ ซึ่งส่วนมากจะเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลชนบท โดยจะทำโครงการพัฒนามาตรฐานให้กับโรงเรียนเหล่านี้

พรนิภา ลิ้มปวยออม (เร่งพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเริ่มเชียงใหม่ไม่เกี่ยวกับการเมือง, 2549) เปิดเผยว่าได้ดำเนินโครงการนำร่องเพื่อวิจัยสถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดโอกาสในการพัฒนา ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 251 โรง ซึ่ง

โรงเรียนในกลุ่มนี้มีผลการประเมินสถานศึกษาอยู่ในระดับปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยผลการประเมินต่ำกว่า 2.0 จากระบบ 3 คะแนน โดยจะทำการพัฒนาเพื่อให้ผ่านการประเมินของสมศ. ในครั้งต่อไป

จากข้อมูลเชิงประจักษ์ชี้ชัดแจ้งว่าการศึกษาไทยมีปัญหारेื่องคุณภาพการศึกษา และโอกาสที่ผู้เรียน ในชนบทหรือสังคมด้อยโอกาสจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทัดเทียม

ในการพัฒนาสถานศึกษานั้นจะไม่สามารถดำเนินการให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้หากไม่ทราบว่าจะต้องพัฒนาในเรื่องใด หรือเรื่องที่จะนำไปพัฒนานั้นตรงกับความต้องการที่แท้จริงของบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ หรือไม่ ขั้นตอนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากและเป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอันจะนำไปสู่การดำเนินการในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาทั้งหมด คือการประเมินความต้องการจำเป็น

การวางแผนการทำงานจะต้องเริ่มที่การประเมินบริบทเพื่อให้เข้าใจสภาพที่เป็นอยู่ของหน่วยงาน และรู้ความต้องการของหน่วยงานที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองในด้านใดการดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยในการทำงาน จึงมีการพัฒนาการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment research) เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไข

การประเมินความต้องการจำเป็นทำให้ได้ข้อมูลที่นำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา สุวิมล ร่วงวานิช (2548 ก) ได้สรุปความหมายการประเมินความต้องการจำเป็นว่าเป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เกิดขึ้นกับสภาพที่ควรจะเป็น โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด และประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ซึ่งเป็นข้อมูลที่ระบุสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรหรือหน่วยงาน อันจะมีความสำคัญต่อการวางแผนและพัฒนาหน่วยงาน ดังนั้นการที่หน่วยงานใดจะดำเนินการพัฒนาจำเป็นจะต้องพิจารณาตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นเสียก่อนว่า ปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงคืออะไร เพราะถ้าเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดนั้นย่อมหมายถึงการสูญเสียทั้งในด้านงบประมาณ เวลา และยังส่งผลกระทบต่อผู้เรียนอีกด้วย อีกทั้งการวางแผนเพื่อพัฒนาโดยมิได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาอื่น ๆ ตามมาอย่างไม่สิ้นสุด (นิตา ชูโต อ้างถึงใน พัชรีย์ ชันอาสาละ, 2544)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า สถานศึกษาที่ไม่ผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษามีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในด้านใดบ้าง ตามลำดับ และแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาควรเป็นเช่นใด สารสนเทศที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจะสะท้อนปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่

ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ซึ่งควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา

คำถามวิจัย

1. สถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในด้านใดบ้าง
2. สถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในด้านใดสูงที่สุด ตามลำดับ
3. แนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเป็นเช่นใด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินคุณภาพสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยนี้มีลำดับขั้นตอนที่สำคัญ 2 ส่วนคือ การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) การกำหนดแนวทางแก้ไข (needs solution) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
 - 1.1 การระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่มีรูปแบบการตอบสนองคู่ (dual-response format) จากครู ผู้บริหาร และคณะกรรมการสถานศึกษา เกี่ยวกับคุณภาพสถานศึกษา โดยยึดตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านครูและมาตรฐานด้านผู้บริหารและวิเคราะห์โดยหาผลต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น จัดลำดับความสำคัญ (priority setting) ของความต้องการจำเป็น จากการเรียงลำดับค่าดัชนีลำดับความสำคัญ

ของความต้อการจำเป็น โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2548 ก; คมศร วงษ์รักษา, 2540)

1.2 การกำหนดแนวทางแก้ไข (needs solution) โดยการวิเคราะห์กลยุทธ์ทางเลือก ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อที่แก้ปัญหาความต้อการจำเป็นที่เหมาะสมกับบริบทนั้น โดยใช้วิธีการกำหนดทางเลือกจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากการศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม ปลายเปิด และกระบวนการกลุ่ม (group process) โดยใช้เทคนิคการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Technique)

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ได้มาตรฐาน(ระดับปรับปรุง) การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบแรก จำนวน 480 แห่ง

ข้อจำกัดการวิจัย

จากขั้นตอนการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ได้มาตรฐาน(ระดับปรับปรุง) การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในรอบแรก จำนวน 480 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนประชากรในแต่ละภูมิภาคโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 218 โรงเรียน เพื่อป้องกันการขาดหายของข้อมูล ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 โรงเรียน และจากการส่งแบบสอบถามจำนวน 250 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 207 โรงเรียน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ควรจะเป็นจำนวน 11 โรงเรียน และผู้วิจัยได้ทำการติดตามแบบสอบถามแล้ว แต่ยังไม่ได้ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้อการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้อการจำเป็น หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่สถานศึกษาเป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นที่คาดหวังว่าควรจะเป็น ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอกในรอบแรก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คุณภาพสถานศึกษา หมายถึง ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ครบถ้วนตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ซึ่งประเมินได้จากผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินสิ่งที่เกิดขึ้นจริงว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง ในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งวิเคราะห์แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งข้อมูลที่ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษา

วิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) เป็นวิธีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสำหรับข้อมูลแบบตอบสองคู่ (dual-response format) โดยการหาค่าผลต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริงแล้วหารด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่จริง (สุวิมล ร่วงวานิช, 2548 ก; คมศร วงษ์รักษา, 2540)

สถานศึกษาที่มีผลการประเมินได้มาตรฐาน สมศ. ระดับดี หมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 3 ด้าน คือ ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร ทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน มากกว่า 2.50 และไม่มีมาตรฐานใดอยู่ในระดับปรับปรุง

สถานศึกษาที่มีผลการประเมินไม่ได้มาตรฐาน สมศ. ระดับพอใช้ หมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 3 ด้าน คือ ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร ทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน อยู่ในช่วง 1.75 ถึง 2.50 หรือ ค่าเฉลี่ยผลการประเมินทั้ง 14 มาตรฐาน มากกว่า 2.50 แต่มีบางมาตรฐานอยู่ในระดับปรับปรุง

สถานศึกษาที่มีผลการประเมินไม่ได้มาตรฐาน สมศ. ระดับปรับปรุง หมายถึง สถานศึกษาที่ได้รับผลการประเมินภายนอกมีค่าเฉลี่ยของผลการประเมินทั้ง 3 ด้าน คือ ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหาร ทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน ต่ำกว่า 1.75

มาตรฐานด้านผู้เรียน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในสถานศึกษาทุกแห่ง ประกอบด้วย 7 มาตรฐาน ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549)

มาตรฐานด้านผู้บริหาร หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ช่วยผู้บริหารในสถานศึกษาทุกแห่ง ประกอบด้วย 5 มาตรฐาน ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549)

มาตรฐานด้านครู หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของครูที่ได้รับการบรรจุตำแหน่งข้าราชการหรือครูประจำและปฏิบัติการสอนจริงเต็มเวลาในสถานศึกษาทุกแห่ง ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา กำหนด (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่ไม่ได้มาตรฐานจากการประเมินภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษาสามารถแก้ปัญหาที่เป็นจุดอ่อนของตนได้อย่างถูกต้องและสามารถวางแผนในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย